

# GASETA DE LES ARTS

15 JUNY 1925

DIRECTOR: JOAQUIM FOLCH I TORRES

Any II. — Núm. 27

## El Museu de Belles Arts - (Art Contemporani)

La premsa diària donà compte en son dia de la inauguració oficial del Museu de Belles Arts, efectuada pel Rei el dia 1 del corrent. La GASETA DE LES ARTS, celebrant la reobertura al públic del nostre Museu d'Art Contemporani, de tant temps desitjada, dedica per complet el present número a donar a conèixer la nostra institució, que ha sigut acollida pel públic barceloní amb una simpatia i una noble curiositat, que ha omplert a vessar les sales de Belles Arts tots aquests dies.

No ens escau a nosaltres el fer l'elogi de les instal·lacions del nou Museu, ja que, per raó del nostre càrrec, hem tingut una part activa i directa en les mateixes en executar les disposicions de la Junta de Museus. Sols podem dir, en aquest aspecte, que els elogis que han merescut del nostre públic diuen com aquest es complau en veure instal·lades amb dignitat i afecte les obres dels nostres artistes, que seriadament cronològicament, sense partits presos d'escoles ni tendències, donen una visió cíclica del que ha sigut l'art de la pintura i l'escultura a Catalunya al llarg del segle XIX.

No devia ésser altrament; la Junta ha admès en les seves sales els fets artístics, i en categoria de tal, tota valor en les obres posseïdes ha sigut respectada i considerada com un aspecte de la història artística i, per tal, dignament instal·lada en el lloc que li corresponia, segons un ordre metòdic d'època. Cap altre criteri que aquest criteri objectivíssim de seriar els fets, ha governat en aquesta instal·lació, que avui Barcelona pot veure en un edifici públic; que avui Barcelona posseeix en un nou Museu que, prenent nom de l'edifici, s'anomena «Museu de Belles Arts».

No ha sigut fàcil portar això a cap. Els que hi hem intervingut directament, sabem quants esforços, quantes gestions, quants afanys havia costat a la Junta de Museus anterior i a l'actual aquesta enutjosa qüestió de tenir un Museu tancat. Insuficients els locals del Museu de la Ciutadella pel considerable número

d'ingressos efectuats darrerament, en procedir-se a traslladar el Museu d'Art Contemporani a Belles Arts, es disposava dels fons necessaris a la seva instal·lació, a la qual s'anava ràpidament. La Junta, en efecte, aconseguí de l'Ajuntament els mitjans necessaris i encomanà a l'ar-

quitecte August Font (q. e. p. d.), autor del Palau de Belles Arts, un projecte de total restauració i consolidació, a la qual anava a procedir-se. Circumstàncies diverses i causes totalment estranyes a la voluntat de la Junta de Museus privaren la seva realització immediata, i

ment fetes aquests anys darrers pel qui fou Conservador del Museu, el nostre company en F. Guasch i Homs (e. p. d.), l'actual encarregat n'Esteve Batlle s'ha ocupat de l'ordenació de les dades i redacció del Catàleg i de la redacció dels rètols que figuren al peu de cada obra en

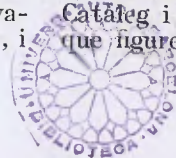


Vista parcial del vestibul d'escultura al nou Museu de Belles Arts. (Cl. Laboratori del Museu.)

en venir el nou Ajuntament, dominant el criteri d'enderrocar el Palau de Belles Arts i de construir un nou edifici, els diners disposats a aquell efecte es varen transferir. La Junta sentia amb veritable engúnia l'absència del Museu d'Art Modern que els artistes, el públic i la premsa justament demanaven, i en una sessió, ara fa dos mesos, va acordar-se procedir a base dels seus fons d'adquisicions, prèviament autoritzada pel Municipi, procedir a les obres més indispensables al Palau de Belles Arts, per a instal·lar el Museu. Autoritzada degudament, la Junta sacrifica l'adquirir per un temps que malauradament no pot ésser curt, a fi de treure dels magatzems, on ningú les veia, les obres d'art que representen una gran part de la nostra activitat artística del segle XIX i el que va del XX.

Així s'ha fet, i així el Museu és obert. Instal·lat en el breu espai de dos mesos, ha calgut un esforç de treball i de diners que les obres emmagatzemades bé mereixien. Moltes d'elles ho estaven feia vint anys, car insuficients des del primer moment els locals del Museu de la Ciutadella, ja en instal·lar-se allí l'art contemporani, gran número d'obres no hi tingueren cabuda. Poques obres de les que són propietat de la Junta i adquirides per ella, han restat sense col·locar, i encara les que ho són, són d'artistes que ja estaven ben representats en el Museu, i cal dir que algunes d'elles són de membres de l'actual Junta. No obstant, aquestes poques obres figuraran en el Catàleg i estaran instal·lades en una sala de la planta baixa i a la disposició dels visitants que vulguin examinar-les.

El Catàleg del Museu està a punt de sortir. Partint d'unes paperetes d'inventari que han sigut acurada-





el Museu. Completa també tota la inventariació administrativa, el Museu de Belles Arts és un Museu complet, sense atrassos de feina que nosaltres, com a Director dels Museus d'Art i d'Arqueologia de Barcelona, voldriem per al Museu de la Ciutadella, que, donada la seva complexitat, caldrà desglossar en altres, segons té projectat el fer-ho la Junta de Museus.

*Com va fundar-se el Museu.*—El Museu d'Art Modern de Barcelona, com els altres museus municipals, va fundar-se després de celebrada l'Exposició Universal del 1888. La intervenció que com a Secretari d'aquella Exposició va tenir a la Comissió liquidadora en Carles Pirozzini i Martí, féu que fossin recollides amb afecte totes les coses d'interès artístic que quedaven d'adquisicions fetes per l'Ajuntament en el gran certamen, i s'inicià en el sí de la mateixa una Comissió que, reunintles, constituí el primer Museu d'Art de Barcelona. Recordem els noms d'alguns, que en aquella hora intervingueren en la creació del Museu d'Art Modern que va instal·lar-se al Palau de Belles Arts, i entre ells a en Marià Fuster, qui aleshores era regidor de la ciutat, en Josep Lluís Pellicer, en Miquel i Badia, en Bastinos i tants altres. Ben aviat va ajuntar-se el nou aplec d'obres d'art modern, les que posseïa la Diputació de Barcelona, i organitzades les Exposicions oficials d'Art sots el patronat de l'Ajuntament per aquesta Comissió i sota l'activa gestió d'en Pirozzini, les adquisicions que es feien en elles anaren nodrint el Museu amb obres estrangeres i del país, i formant la base de la col·lecció actual, composta, com hem dit, per les aportacions de l'Ajuntament i de la Diputació de Barcelona.

*Com s'ha nodrit el Museu.*— Així va anar-se nodrint el Museu, a base de les Exposicions Oficials d'Art principalment. Així creixien les seccions de pintura estrangera i dels artistes vivents del país; però el Museu restava orfe de la representació dels artistes morts amb anterioritat a la fundació del Museu, si es descompten els casos d'obres que ja posseïen, anteriorment a ella, l'Ajuntament i la Diputació. En 1907, però, en constituir-se la Junta de Museus, que reuní en el seu sí les representacions de totes les corporacions artístiques, l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona aporta, amb gran part del seu Museu, gran quantitat d'obres d'artistes de la primera mitat del segle XIX, que ella guardava. Així la col·lecció anava devenint una sèrie cíclica del nostre art vuitcentista, però, no obstant i això, pesaven més en el Museu les



Vista de conjunt del hall d'escultura al Museu de Belles Arts. (Cl. Laboratori del Museu.)

obres que ingressaven en les exposicions i restaven pèssimament representades les personalitats que constituïen la nostra esquifida tradició artística moderna. Campeny, Mayol, Clavé, Lorenzale, Martí i Alsina, Rigalt, Fortuny, Vayreda,

i alguns altres més, que avui estan mal representats, encara.

Cap a salvar aquest defecte s'ha adreçat l'activitat de la Junta de Museus en aquests darrers anys. A proposta nostra, foren celebrades en les darreres Exposicions d'Art

vocals de la Junta en Fèlix Mestres i en M. Rodríguez Codolà, i tantes altres encara, amb les obres de Fortuny finalment, que eren poques i que ara permeten dedicar al gran artista una Sala que presideix «La Vicaria» comprada en un bell moment d'entusiasme amb fons municipals i en part per la subscripció pública oberta, que produí a la ratlla de cinquanta-cinc mil pessetes; aquesta sala hem volgut que constituís un bell homenatge al gran pintor català del vuitcents, al qui Barcelona deu encara un monument.

*L'obra a completar.*— No és pas completa l'obra ni podríem estar satisfets d'ella. Fins que el Museu sia un reflex viu i just de l'evolució pictòrica nostra; fins que totes les valors i tots els noms que les representen hi sien presents, i fins que aquests noms hi tinguin les millors obres, no hem de parar. El nostre Museu podrà no ésser un gran Museu. La nostra pintura pot, en determinades èpoques de depressió col·lectiva, tenir un to mansoi i trist, però cal recollir els fets, endreçar-los seriar-los, estimar-los, respectar-los ja que ells són, a fi de comptes, la nostra història, i d'ells en poden eixir sempre ensenyances o, almenys, experiències i punts de comparança d'altíssim interès. És el nostre, i com a tal hem d'estimar-lo; i si el nostre romanticisme no fou brillant com en altres països, nostre és i és l'únic que tenim assenyalant als nostres dies i a l'avenir, que també en aquella hora, com ara a Catalunya, els esperits eren desperts, i seguien, amb els mitjans que al seu abast tenien, els corrents de la vida espiritual d'Europa.

L'Amor ha mancat un xic a les darreres generacions, que han sigut noblement actives, però poc comprensives. Un moviment de revisió, però, molt saludable s'ha desvetllat de fa uns anys, i a ell creiem que, quant a la pintura, les exposicions retrospectives de mestres del segle XIX hi han tingut gran influència. La dissolta Junta d'Exposicions que les organitzava, per ella sola ha complert



Museu de Belles Arts.— Detall del vestibul d'escultura presidint «L'Age d'Arain» de Rodin. (Cl. Laboratori del Museu.)



una feina meritòria, una feina que era necessària, una feina que el Museu hauria de prosseguir, donant a conèixer el que foren molts dels artistes morts i del que foren en la seva juvenesa, plena d'ideals, alguns dels vells mestres actuals, alguns d'ells oblidats i postergats.

Així doncs el Museu deu completar la seva obra. Les Exposicions d'Art que cal organitzar i establir d'una manera seriosa i definitiva, deuen nodrir el Museu d'obres dels artistes d'ara, en mostrar-se en concurs, que és la millor hora d'aquilar valors. Les exposicions retrospectives i les recerques pacients de la Junta de Museus, deuen nodrir el Museu d'obres dels artistes desapareguts.

Encara un gran deure té el nostre Museu Modern, i és el de reunir les grans obres disperses de Fortuny. Tòt i el seu gran geni, tot i l'haver mort en plena glòria, Fortuny en cap Museu d'Europa és visible. Les seves magnes produccions «El Jardí dels Poetes», «L'el·lecció de Model», «El Matadero», «El Ferrer», etcètera, etc., constituïrien un aplec suficient a fer la glòria de la pintura d'un poble, i que es deure nostre l'esforçarnos en reunir. Barcelona es fa gran i és rica, i calen a les generacions les poques notes de potència espiritual que tenim com el pa que menja. Li calen les grans sensacions d'art; aquelles que piquen fort i alcen l'esperit de les gents a les grans ambicions de la vida ideal... ¡Bella feina a fer ens queda encara!...

*Què és el Museu.* — El Museu de Belles Arts, és doncs, com hem dit ja, una història de la nostra pintura i la nostra escultura al segle XIX i el que va del XX. Abraça des dels mestres nascuts al segle XVIII i actuant en els primers anys del XIX, fins als nostres dies.

Comença doncs, l'ordre de l'instal·lació amb una Sala on hi ha els nostres neo-clàssics i els primers retratistes romàntics: Flaugier, el francès catalanitzat, Director de Llotja durant l'invasió Napoleònica (mort en 1812), Mayol, el seu deixeble, que el 1805 estava en plena edat de producció; Pau Rigalt, que feia els trent'anys al moment de la guerra amb França; l'escultor Campeny, el darrer barroc, que envià a Roma, aprenia amb Canova el novo-classicisme que importava a Barcelona; Cerdà, Farran i alguns



Museu de Belles Arts. — La Sala 1.ª Escultura i pintura novo-clàssica i romàntica. (Cl. Laboratori del Museu.)

altres, completant la gent de l'anomenat període, uns amb influència d'Itàlia, altres amb la de França. Els hi fan costat els retratistes com López i Rodes, i segueixen en la Sala segona, els romàntics, produint dins els anys 1820-1860. Lacomà, el pintor de flors pensionat a París per la Junta de Comerç, home de perfeccions raríssimes. Arrau, Espalter, el famós retratista de la Cort d'Isabel II, format a Llotja i català de naixement, en Pelegrí Clavé, l'overbekià, que en el Concurs Internacional celebrat entre els pen-

sionats de totes les nacions per l'Acadèmia de Sant Lluch de Roma, guanyà la plassa de Director de l'Acadèmia de Belles Arts que fundà a Mèxic el disortat Emperador. En Lorenzale, que amb en Milà importaren a Barcelona la pintura dels nazarens, en Sans, amb el seu quadre de «Castillejos», en Nicolau i en Mirabent, pintor de flors.

Segueix com una seqüència del romanticisme regenerat per una bella personalitat artística, la Sala Mercader, on es mostra l'obra d'aquest pintor amb tota sa plenitud; i co-

mença en la Sala següent la tendència naturalista paral·lela a la dels romàntics gairebé, actuant entre els anys 1840 i 1880, amb en Lluís Rigalt i en Martí i Alsina i els deixebles d'aquest que ocupen la sala següent. Torrecassana, Escobedo, Armet, Berga i Boix, etc. Dins aquesta Sala mateixa, ocupant tres dels seus panys de paret, hi ha el gran paisatgista del nostre segle XIX, en Vayreda. Fora dels dos paisatges que ocupen el plafó central, el reste de les obres de Vayreda, són un donatiu de la Sra. Vidua i fills del gloriós pintor al Museu de la ciutat.

Segueix a la Sala Vayreda, la Sala d'en Caba i els seus contemporanis; en Padró i en Simó Gómez. En Caba és l'Acadèmic, seguint encara en certs moments els camins de l'escola romàntica; oscil·lant en els seus retrats cap al realisme de l'època. En aquest triomfà en Gómez. Una vitrina és destinada a les escultures d'en Venanci Vallmitjana i figuren a la sala tres retrats escultòrics del mateix artista.

Ve a seguit la Sala d'en Fortuny que presideix un bust de l'artista, obra d'en Nobas, i l'obra popularríssima del gran pintor «La Vicaria». Ocupa el pany de paret central el gran quadre «La Batalla de Wad-Ras», altre «La Odalisca», que fou el seu treball de pensionat per la Diputació i l'altra pel retrat de «La Dona Morta».

Fortuny representa a la nostra pintura un sotrac gros i una desorientació evident. La llum del geni enlluerna a molts. Les velles tendències romàntiques i naturalistes es deformen i neixen ideals nous i apareixen noves fórmules. Entre 1860 i 1880 s'observa així un xic. Són d'aquesta hora personalitats de tant relleu i pintors de tant mèrit dins la seva manera, com en Casanovas Estorac, pintor d'històries, en Tusquets, en Galófre Oller, en Roig i Soler, en Mas i Fondevila, en Fabrés, en Serra, en Moragas. Darrera Fortuny les dues Sales següents són ocupades per les obres d'aquests, i entre elles ocupen un plafó les de la tendència realista continuada i deformada cap a un preciosisme a la moda entre certs pintors elegants de França, per en Romà Ribera, en Francesc Masriera, en Cusi i en Cusachs.

Del 1890 al 900 predomina l'humanisme naturalista, que iniciant-se en



Museu de Belles Arts. — La Sala 2.ª Pintura romàntica. (Cl. Laboratori del Museu.)



Museu de Belles Arts. — La Sala 4.ª La pintura dels començos del naturalisme. (Rigalt, Martí i Alsina.) (Cl. Laboratori del Museu.)





Museu de Belles Arts. — La Sala Fortuny. Al centre el gran quadre «La Batalla de Wad-Ras», propietat de la Diputació de Barcelona. Demés «La Vicaria» i «La Odalisca» junt amb altres obres. Al centre el bust de Fortuny d'en Rosend Nobas. (Cl. Laboratori del Museu.)

el moment anterior, per mitjà d'un anecdotisme folklorista, es transformà per l'art d'en Joan Llimona, d'en Baixeras i dels seus seguidors, en un noble corrent d'alta valor espiritual.

I som ja al 1900, als inicis del modernisme i de l'impressionisme entre nosaltres, amb en Casas i en Rusinyol, amb en Brull després. Mentre aquests actuaven no moren pas les corrents anteriorment iniciades, sinó que prossegueixen i algunes es transformen. Així en Galwey, apareix com el continuador més pur de la tradició naturalista culminada en Vayreda. Al costat seu en canvi, apareix el geni d'en Mir obrint nous camins al lluminisme, fins aleshores tímids de la nostra pintura.

Som ja a les Sales de la generació actual. La tradició naturalista és seguida: Pasqual Colom, Carles, Puig, Perucho, etc. L'impressionisme ens dona una personalitat alta i vigorosa com en Canals. Un geni moderníssim, format aquí, en Picasso, fa honor a la Sala de la nostra joventut actual, amb el quadre de «L'Arlequí», donat per ell a la ciutat on va passar la seva primera juvenesa. En Raurich ocupa un altre plafó. Un altre en Ricard Urgell. A tots els presideix Nonell, cada dia més interessant, cada dia mostrant més ço que portava aquest gran artista perdut abans de donar els seus fruits. Una altra Sala encara, on exposa la gent d'ara: Sunyer, Cabanyes, Cardona, Benet, Sardà, Mayol, Vayreda, Aragay,

Labarta, Padilla, Xiró, Casas Abarca i heu's-aquí finit el cicle de la pintura catalana. Al llarg de les Sales, ocupant els llocs corresponents en l'ordre cronològic establert, els nostres escultors Nobas, Campeny, Vallmitjana (Venanci i Agapit), Fuxà, Reynés, Atchè, Llimona, Blay, Querol, Vidal, Clarà, Casanovas, Raurer, Nicolau, Gargallo, Marés, etc.

Comença aleshores la reunió d'obres de pintors castellans, valencians, andalusos, gallecs, que no podent formar per manca d'obres, una sèrie cíclica han sigut ordenades cronològicament en lo possible. Allí trobem als mestres de l'art espanyol: Madrazo, Lizcano, Fierro, Pinazo, Rosales, Villegas, i els moderns Sorolla, Zuloaga, Romero de Torres, Sotomayor, Chicharro, etc.

Clouen el Museu dues Sales estrangeres i la col·lecció de retrats d'artistes catalans fets per en Ramon Casas i que aquest artista regalà a la ciutat.

\*\*\*

Heu's-aquí exposat sumàriament ço que és el nostre Museu Modern. La més alta ambició per ell, és la de reunir d'una manera completa i selecta, la producció de tots els nostres artistes. Això no és lograt encara, però l'amorosa atenció de la Junta de Museus, per la institució que acaba d'oferir-se al públic, faran amb els anys el que manca.

JOAQUIM FOLCH Y TORRES.

## Els artistes que tenen obres al Museu de Belles Arts

### Pintura

#### Sala I

Ferran, Antoni (1786 † 1857). — Flaugier, Josep († 1812). — López Portaña, Vicents (1772 † 1850). — Mayol, Salvador (1775 † 1834). — Rodes, Vicents (1791 † 1858). — López, Bernat (1800 † 1872). — Esquivel, Antoni M.<sup>a</sup> (1806 † 1857). — Lucas, Eugeni (primer terç del segle XIX).

#### Sala II

Rigalt, Pau (1778 † 1845). — Lacombe, Francesc (1784 † 1849). — Jubany, Francesc (1787 † 1852). — Arrau Barba, Josep (1802 † 1872). — Espalter Rull, Joaquim (1809 † 1880). — Clavé, Pelegrí (1811 † 1880). — Cerdà, Francesc (1814 † 1881). — Lorenzale, Claudi (1814 † 1889). — Vives, Ramon (1815 † 1894). — Robert, Adolf (primera mitat del segle XIX). — Sans Cabot, F. (1828 † 1881). — Mirabent, Josep (1831 † 1899). — Batistuzzi, Aquiles (segona mitat del segle XIX). — Nicolau, Domènec (primera mitat del segle XIX). — Torres, Francesc (1836 † 1878).

#### Sala III

Mercader Fàbrega, Benet (1821 † 1897).

#### Sala VI

Martí Alsina, Ramon (1826 † 1895). — Rigalt, Lluís (1814 † 1894). — Berga Boix, Josep (1840).

#### Sala V

Vayreda, Joaquim (1843 † 1894). — Torrecasana, Francesc (1845 † 1917). — Armet, Josep (1843 † 1911).

#### Sala VI

Caba, Antoni (1845 † 1907). — Padró, Tomàs (1840 † 1877). — Padró Padret, Ramon (1850 † 1915). — Gómez, Simo (1845 † 1880).

#### Sala Fortuny

Marian Fortuny

#### Sala VII

Moragas, Tomàs (1837 † 1906). — Tusquets, Ramon (1839 † 1904). — Teixidor, Josep (1835 † 1892). — Galofre, Baldomero (1845 † 1902). — Planella Rodríguez, Joan († 1910). — Casanovas Estorach, Antoni (1847 † 1896). — Serra Porson, Josep. — Serra Fabrès, Enric (1859). — Ferran, Manuel (1835 † 1896). — Urgell, Modest († 1920). — Urgellés, Félix († 1914). — Masó, Felip (1851).



— Pellicer, Lluís (1842 † 1901). — Roig Soler, Joan (1852). — Sala, Emili († 1910). — Vayreda, Marià.

## Sala VIII

— Masriera, Josep (1841 † 1912). — Masriera, Francesc (1862 † 1902). — Mas Fondevila, Arcadi (1852). — Miralles, Francesc (1859). — Ribera, Romà (1848). — Marqués, Josep Maria (1862). — Soler de las Casas. — Texidor, Modest (1854). — Cusachs, Josep (1850 † 1909). — Cusi, Manuel († 1922). — Clapés, Aleix. — Carbonell, Selva (1854 † 1896). — Borrell, Pere (1835 † 1910). — Borrell, Juli (1877). — Ferré Miró (1850).

## Sala IX

— Llimona Bruguera, Joan (1860). — Meyfrén, Eliseu (1859). — Florensa, Salvador († 1923). — Baixas, Joan (1863). — Triadó, Josep (1870). — Casanovas, Francesc (1853). — Graner, Lluís. — Baixeras, Dionís (1862). — Barrau, Laureà (1864). — Pinós, Joan (1862). — Brull, Joan (1863 † 1912). — Tamburini, Josep Maria (1855). — Rodríguez Codolá, Manuel (1872). — Riquer, Alexandre († 1921). — Junyent, Sebastià († 1915). — Llaverias, Joan (1865). — Amigó, Emili (1873). — Carbonell Selva, Manuel (1854 † 1896). — Coranty de Guasch, Emilia (1862). — Texidor, Pepeta (1865 † 1914). — Galofre Oller, Francesc (1864). — Guasch i Homs, Francesc (1923).

## Sala X

Galwey, Enric (1865). — Brull, Joan (1863 † 1912). — Vancells, Joaquim. — Mir, Joaquim (1873). — Rusiñol, Santiago (1864). — Casas, Ramon (1866). — Pichot, Ramon (1870). — Triadó, Josep (1870). — Masriera, Lluís (1872). — Feliu de Lemus, Manuel (1865 † 1923). — Domenge, Melcior. — Riu, Ramon (finals del segle XIX). — Casas, Bonaventura (finals del segle XIX). — Isern Alié, Pere (1870).

## Sala XI

Nonell, Isidre (1873 † 1911). — Urgell, Ricard (1879 † 1924). — Raurich, Nicolau (1877). — Picasso Ruiz, Pau (1881). — Canals, Ricard (1876). — Colom, Joan (1879). — Pascual, Iu (1883). — Puig Perucho, Bonaventura (1886). — Carles, Domènec (1888). — Gimeno, Francesc (1860). — Mallol, Ignaci (1893). — Elias, Feliu (1878).

## Sala XII

Cardona, Joan (1877). — Xiró, Josep M.<sup>a</sup> (1880). — Sardà Ladico, Francesc († 1911). — Labarta, Francesc (1883). — Cabanyes, Alexandre. — Padilla, Rafel (1878). — Vayreda, Francesc (1889). — Casas Abarca, Agapit (1874). — Llopis, Josep M.<sup>a</sup> († 1915). — Aragay, Josep (1891). — Foix, Lluís (1889). — Benet, Rafel (1875). — Suñer, Joaquim (1893). — Seix, Joan (1903).

## Sala XIII

Haes, Carlos de (primera mitat del segle XIX). — Madrazo, Federico (1815 † 1894). — Madrazo, Raimundo (1841). — Madrazo, Ricardo (1851). — Lizcano, Angel (1846). — Cala Moya, José (1850). — Franco, Luis (1850 † 1797). — Fierros, Dionisio (1827 † 1894). — Miralles Darmantín, José (1854). — Pinazo, Ignacio (1849). — García Rodríguez, Manuel (1862). — Pradilla, Francisco (1846 † 1921). — Suárez Llanos, Ignacio (1830 † 1881). — Pallarés, Joaquín (1858). — Pérez Rubio, Antonio (1840 † 1888). — Agrasot, Joaquín (1833). — Morera Galicia, Jaime (1854). — Roca Mariano de la (1825 † 1872). — Sala, Emilio (1850). — Garcia Ramos (1852 † 1912). — Cabrera, Fernando.

## Sala XIV

Sánchez Perrier, Emilio (1854). — Gessa, Sebastián (1840). — Bilbao, Gonzalo (1860). — Gomar, Antonio (1848). — Villegas, José (1844 † 1918). — Rosales, Eduardo (1836 † 1873). — Benlliure, José (1855). — Rico, Martín (1840). — Uranga, Pablo. — Sorolla, Joaquín (1862 † 1922). — Frau, José. — Santamaria, Marcelino. — Pando, José (1856). — Pla Rubio, Alberto (1867). — Alcalá Galiano, Alvaro (1873). — López Mezquita, José M.<sup>a</sup> (1883). — Vázquez, Carlos (1869). — Hermoso, Eugenio. — Mongrell, Josep (1879). — Giménez Aranda, José (1840). — Beruete, Aureliano (1845).

## Sala XV

Chicharro, Eduardo (1873). — Zuñiga, Ignacio. — Rodríguez Acosta, José. — Romero de Torres. — Nieto Anselmo, Miguel (1882). — Guinea, Anselmo de (1858). — Alvarez de Sotomayor, Fernando (1875).

## Sales XVI i XVII

Paterson, James. — Bell, Robert Anning. — Macaulay, Stevenson. — Priestman, Bertrán. — Withers, Alfredo. — Lee Hankey, William. — Stanton, H. H. — Innocenti, Camillo. — Tito, Ettore. — Zanetti Zilla, Veltore. — Brangwyn, Franck. — Aman, Jean. — Casciari, Giuseppe. — Ciardi, Beppe. — Ciardi, Emma. — Signorini, Giuseppe. — Oca Bianca, Angelo dall'. — Tinnaro, Giuseppe. — Carlandi, O. — Lindner, Moffat. — Ciardi, Guglielmo. — East, Sir Alfred. — Moira, Gerard. — Cottet, Charles. — Rackham, Edit Starckie. — La Touche, Gaston. — Delahaye, Ernest Jean. — Thevenot, François. — Blanche, Jacques Emile. — Gillot, E. Louis. — Thomas, Henry. — Sisley, Alfred. — Defaux, Alexandre. — Lepoulls. — Leandre, Charles Lucien. — Karbowski, M. Adrien. — Flameng, François. — Morbelli, Angelo. — Bartels, Hans von. — Rieth, Paul. — Münzer, Adolf. — Bock, Théophile de. — Leemputten, Frans Van. — Gilsou, Victor. — Ackermann, Otto. — Cassiers, Henri. — Bisschop, Christoffle. — Maarel, Marius Van der. — Mesdag, Hendrik



Museu de Belles Arts. — La Sala 11.<sup>a</sup> Nonell, Canals, Picasso, Urgell i Raurich, presideixen els panys de mur.

(Cl. Laboratori del Museu.)



Willhem. — Wytsman, Rodolf. — Sluiter, Willy. — Aken, Leo van. — Hummel, Theodoro. — Art, Berthe. — Vierin, Emma. — Dooyeward. — Jacob. — Richir, Herman. — Pieters, Evert. — Vriendt, Juliaan De. — Diereks, Pierre Jacques. — Claus, Emili. — Eschke, Richard. — Adams, John Quincy. — Hangel, Adolf. — Laszlo, Philippe A. — Roubaud, François. — Leistikow, Walter. — Graeber, Herman. — Munthe, Gerard. — Mutermilch, Mela. — Sohn-Rethel, Alfred.

### Escultura

*Situades en les Sales i vestibul*

— Campeny, Damià (1771 † 1855). — Nobas, Rosend (1849 † 1891). — Gamot, Josep. — Domènech, Lluís. — Pradell, Damià. — Vallmitjana, Venanci (1830 † 1919). — Vallmitjana, Agapit (1833 † 1905). — Monserrat, Josep. — Blay, Miquel (1866). — Fuxà, Manuel (1859). — Tasso, Torcuat. — Reynés, Josep (1860). — Atchè Farré, Rafel (1854 † 1919). — Arnau, Eusebi (1864). — Cabré. — González Pellicer, Joan. — Parera. — Clarà, Joan. — Banyuls, N. — Llimona, Josep (1864). — Violet, Gustau. — Escudero, Francesc. — Pagés, Josep. — Clarasó, Enric (1857). — Smith, Ismael. — Anton Puig, Vicens. — Gargallo, Pau. — Casanovas, Enric (1882). — Borrrell, Nicolau Joan. — Marés, Frederic (1894). — Clarà, Josep (1878). — Hugué, Manuel. — Armengol, J. († 1920). — Oslé Sáenz de Medrano, Miquel. — Tenas, J. — Tafari, Sorio. — Llongarriu, Salvador. — Pardo de Tavera, Fèlix. — Benlliure, E. — Marino, Rafel. — Rossi, Eduard (1894).

— Puech, Dionís. — Dupont, Josep. — Rodin, August († 1917). — Du Bois, Pau. — Simone, Salvador. — Apolloni, Adolf. — Barbella, Constantí. — Deplechin, A. — Wood, J. Derwent. — Fremiet, Manuel. — Benvenuti, August (1839 † 1879). — Broggi, Camil. — Korschamm, Carles. — Cifariello, Felip. — Sodini, Dante. — Lagae, Juli. — Busch, Georg. — Enfans, Albert des. — Meunier, Constantí. — Pfeiffer, Isidor. — Sarti, Didac. — Martí Solanes, Juli. — Vallmitjana Abarca, Agapit (1815). — Rubio, Robert. — Solà Vilavella, Joan. — Laporte, Lleó. — Renart, Dionís. — Akerman, Werner. — Oms, Manuel (1842 † 1889). — Casan, Josep. — Otero, Jaume. — Boucher, Alfred. — Anthones, Juli. — Bazzaro, Ernest. — Charlier, Guillem. — Rombaux, Egidi. — Laporte, Lleó. — Braecke, Pere.

Josep Moya, «Costa asturiana»; Lluís Franco, «Una Manola»; Pradilla, «Mercat a Galícia»; A. Pérez Rubio, «Fugint del poble»; Morera Galícia, «Pensativa»; F. Lluís, «La lectura»; E. Sala, «Cigarrera»; A. Pomar, «Paisatge»; J. Benlliure, «En el jardí», i Gómez Aranda, «La petita normanda».

Excm. Sr. Comte de Figuerola. — «Retrats del Sr. Comte i de la Sra. Comtessa de Figuerola», per R. Martí i Alsina.

Sr. Alexandre de Riquer. — «Sant Francesc predicant als ocells», obra del donador.

— Sra. Vidua Junyent. — «Dona llegint», obra de Sebastià Junyent.

peller», «Estenen roba», «Carregant feixos», «Camp de fajol», «Nena fent mitja», «Aigua dormida», «Dona amb un infant», «L'arbre torçat», «La pineda», «En el bosc» i «La passera». — Sr. Ramón Batlló. — Donatiu del «Retrat de l'escultor Sunyol», per Marià Fortuny.

Srs. Carles i Sebastià Sunyer Vidal. — Donatiu de les següents obres de Marià Fortuny: «Pati rústec», «Estudi de cavall» (a la Col·lecció de Dibuixos), «Testa de moro» (dibuix) i varies proves d'aiguafort.

Sr. Francisco Quer. — Donatiu del «Retrat» del senyor pare del donador, per Santiago Rusiñol.

Sr. Lluís Plandiura i Pou. — Dona-



Museu de Belles Arts. — Una de les Sales dels moderns pintors castellans, valencians i andalusos. Romero de Torres, Zuloaga, Sorolla, etc. (Cl. Laboratori del Museu.)

## Llista d'honor dels donadors i dipositaris d'obres al Museu de Belles Arts

Sr. Fidel de Moragas, en 1915. — Donatiu d'un retrat de senyora i altre retrat d'home, pastells de Vicents Rodés.

Sr. Josep Ferrer i Vergés, en 1916. — Dipòsit d'una parella de retrats al pastell, de pagesos catalans, atribuïts a Vicents Rodés.

Sr. Arcadi Mas i Fondevila. — Donatiu d'un retrat d'home, anònim, d'escola anglesa o americana, de principis del segle XIX.

Sr. Carles Pirozzini i Martí. — Donatiu del retrat d'Octavi Carbonell Sanromà, obra de J. Espalter Rull.

Sr. Eduard Bosch i Laredo. — Donatiu de dos quadres («Raïm blanc» i «Raïm negre»), obra de Josep Mirabent.

Excm. Sr. Marquès d'Alella. —

Donatiu de la seva col·lecció, de la qual figuren exposades les següents obres: Battistuzzi, «Vista panoràmica de Barcelona»; Tomàs Moragas, «Soldats flamencs»; Planella Rodríguez, «Escena camperola» i «Vell en el balcó»; Modest Urgell, «Església rural»; Fèlix Urgellès, «Paisatge»; Mas i Fondevila, «Les comares»; Miralles, «Tallant flors», «Arreglant un gerro amb flors» i «Cap d'estudi»; Romà Ribera, «Escena íntima»; M. Texidor, «Sala de sessions de la Diputació» i «Capella de Sant Jordi»; Galofre Oller, «Tipus oriental»; R. Madrazo, «Camperola romana»; Ricard Madrazo, «Pati d'una casa a Granada» i «Pati d'una casa de l'Albaicín»; Angel Lizcano, «Davant l'església», «Mascarada madrilenya», «Un suïcidi» i «Costums gallegues»;



La Sala XVIII que clou la sèrie amb la col·lecció monogràfica de pintors, escultors, crítics d'art, arquitectes, músics, literats, dibuixada per en Ramon Casas, i de la qual feu donació al Museu. (Cl. Laboratori del Museu.)





tiu de «Dona amb cistell de flors», per R. Martí i Alsina.

Sr. Jaume Nonell. — Donatiu de les següents obres d'Isidre Nonell: «Gitana», «Bodegó», «La Tana», «La Paloma», «La Trini» i «La Manela».

Sr. Pau Ruiz Picasso. — Donatiu de «L'Arlequí», obra del donador.

Excma. Sra. Marquesa de Dènia. — Donatiu de «Normanda», per Gómez Aranda.

Sr. Feliu Sala. — Llegat testamentari de les següents obres: «Paisatge platejat», «Terra fèrtil», de Galwey; «El Poble», de Joan Colom; «Els oms», de J. Colom; «Capvespre», per J. Puig Perucho «Paisatge», per Domènec Carles; «Cavalls al Sena», per Isern i Alié; «El Sena», per Isern i Alié; «Junt al pont», per Isern i Alié; «Vores del Sena», per Isern i Alié; «Un recó de París», per Isern i Alié; «Paisatge», per Ignasi Mallol, i «La Noia del Colom», per Clavé.

Sra. Vidua Sardà. — Donatiu de les obres del seu fill Francesc Sardà Ladico (†): «Segador català», «Retrat de la Srta. Sardà» i «Sense treball».

Excma. Sra. Maria-Lluïssa Güell i López. — Donatiu de «Flors», obra de la donant.

Associació d'Amics de les Arts. — Donatiu de «Cala forn», per Joaquim Sunyer.

Sr. Josep Clarà. — «La Serenitat» i «La Cortisana» (bronze), Donatiu, obra del donador.

Sr. Enric Batlló i Batlló. — Donatiu de la seva col·lecció de miniatures i de «Santa Agna i la Verge», per Ramon Amadeu.



Museu de Belles Arts. — Una de les Sales de pintura i escultura estrangeres. (França, Anglaterra i Itàlia.) (Cl. Laboratori del Museu.)

Sra. Vidua Galofre. — Donatiu del retrat en bronze del pintor Baldomer Galofre, son espòs, obra anònima, probablement italiana.

Sr. Ismael Smith. — Donatiu del retrat en bronze d'Alfons Maseras, obra del donador.

Excma. Sr. Manuel Girona. — «Pesquant» (guix), obra de Martí Solanes.

Sr. Lluís Masriera i Rosés. — Obres de Josep Masriera: «Paisatge de Llavaneres», «Paisatge de Llavaneres» i «Pineda de Llavaneres».

Sr. Modest Teixidor. — Donatiu de l'«Auto-retrat», «Paisatge de Sant Hilari Sacalm» i «Auto-retrat» de Josep Teixidor.

Sr. Josep Florit. — «Retrat d'home», d'Aleix Clapés.

Excma. Sra. Marquesa de Castellar. — Donatiu de «Deixeu que els infants vinguin a mi», d'Enric Serra; «La Samaritana», de Pere Borrell; «L'Adoració dels Reis», «Entrada de Jesús a Jerusalem» i «Jesús damunt les aigües», de Juli Borrell.

Sr. Lluís Graner. — Donatiu d'«El Guitarrista» i «Cap d'estudi», obra del donador.

Sra. Vidua Galofre. — Donatiu de «Carreres de cavalls», de Baldomer Galofre.

Sr. J. Moragas Pomar. — Donatiu de les següents obres del seu senyor pare en Tomàs Moragas: «Tipus marroquí», «Interior de bodega», «Porta del Vaticà», «Porta de Sant Pau del Camp», «Bodega pagesa» i

una sèrie d'aquarel·les reservades en el Conservatori de Dibuixos de la Biblioteca del Museu.

Sr. Francesc Escuder. — «Amor invicte» (guix). Donatiu, obra del donador.

Sr. J. Alexander. — Donatiu d'«Arab en oració» (bronze), de Josep Gamot.

Excma. Sr. Manuel Girona. — «Vora el riu» (guix), obra de Juli Martí.

Sr. Lluís Masriera. — Donatiu de «Retrat de senyora» (marbre), per Rossend Nobas.

Sr. Manuel Oms. — Donatiu de «Prometeu a la roca» (guix), obra del donador.

Excma. Sr. D. J. Coll i Pujol. — «Retrat de la Reina Cristina» (marbre), obra d'Agustí Querol.

Sr. Francesc de Bofarull. — «Retrats, en bust, de D.ª Rosa Sans de Bofarull i D. Manuel de Bofarull, pares del donador» (marbre), per Venanci Vallmitjana, i altre bust en marbre, retrat del propi don Manuel de Bofarull, per A. Vallmitjana.

## LES EXPOSICIONS

En el pròxim número darem compte de lo què actualment exposen d'En Nonell a les Galeries Dalmau; d'En Guillem Bergnès a les Galeries Arenas. Els pintors Sra. Pérez de Catalan, Gallicó, Sancho i Sabater Mur a les Galeries Laietanes, i a La Pinacoteca una sèrie de dibuixos d'en Casas i en Baixeras; on també hi exposen en Galwey i en Porcar.

# GUIA DE LES ARTS I DELS ARTISTES

Pintors	Acadèmies de dibuix i pintura	Galeries d'exposicions
BAIXERAS, DIONÍS ..... CASP, 46.	BAIXAS ..... Pr, 1, 1.ª	ARENAS ..... CORTS, 670.
BENET, RAFAEL ..... MUNTANER, 1, 2.ª, 1.ª		CAMARIN, EL ..... CORRÍBIA, 7.
BIOSCA, JOAQUIM ..... DIPUTACIÓ, 310.	<b>Llibreries d'art</b>	GALERIES DALMAU ... P. GRÀCIA, 62.
CAMINS, JOSEP ..... MALLORCA, 282.	EDITORIAL POLÍGLOTA PETRITXOL, 8.	GALERIES LAIETANES. CORTS, 613.
CANALS, RICARD ..... PL. URQUINAONA, 9, 3.ª	LLIBRERIA SUBIRANA. PORTAFERRISSA, 14.	MALMEDE, L. .... P. GRÀCIA, 68.
CAPMANY, RAMON ..... ESCUDELLERS, 8, TALLER.	MARTÍNEZ PÉREZ, C. .. DR. DOU, 11, 2.ª	PINACOTECA, LA ..... CORTS, 644.
CARLES, D. .... CASP, 56.	<b>Editors de llibres d'art</b>	
CENAC, ENRIC ..... LLÚRIA, 53.	EDITORIAL MUNTAÑO-	<b>Joiers</b>
COLOM, JOAN ..... CLARÍS, 99.	LA, S. A. .... BALMES, 163.	SUNYER, R. .... CORTS, 643.
ESPINAL, M. A. .... PRÒVENÇA, 362.	<b>Reportatges d'art</b>	
FERRATER, ANTONI DE . TRAVESSERA, 120, S. G.	SERRA, FRANCESC ..... SALMERON, 156, 2.ª	<b>Làmpares</b>
JUNYENT, OLAGUER .... Bonavista, 22.	<b>Efectes de dibuix i pintura</b>	BIOSCA I BOTEY ..... RBLA.CATALUNYA, 129.
LLIMONA, JOAN ..... LLÚRIA, 42, 2.ª	TEXIDOR, MODEST ..... RBLA. CATALUNYA, 89.	<b>Mares i motlures</b>
MALLOL, IGNASI ..... P. CLARÀ.—OLOT.	TEXIDOR, VÍDUA E. ... RONÇA SANT PERE, 16.	ESTEVA I C.ª, S. EN C. . P. GRÀCIA, 18.
MAS I FONDEVILA, A. ... CLARÍS, 30, 3.ª	<b>Antiquaris</b>	
MASVILA, F. .... GIRONA, 67, ESTUDI.	COSTACARVAJAL ..... CALL, 28, PRAL.	<b>Metalls d'art</b>
MEIFREN, ELISEU ..... BALMES, 67, 3.ª, 2.ª	ESCLASANS, MARIA ... PIETAT, 10 (DAR.ª CAT.)	BIOSCA I BOTEY ..... RBLA. CATALUNYA, 129.
MESTRES, FÉLIX ..... DIPUTACIÓ, 289, 1.ª	QUER FARRÉS, FR.º ... PALLA, 27.	CORBERÓ, PERE ..... ARIBAU, 103.
OLIVER, MAGÍ ..... CAPELLANS, 4, 3.ª, 1.ª	VALENCIANO, J. .... CORRÍBIA, 2.	<b>Paper de fil</b>
PERADEJORDI, JOAN .. ARIBAU, 57, 3.ª, 1.ª	<b>Catifes (Manufactura)</b>	GUARRO ..... VIA LAIETANA, 7.
RAURICH, NICOLAU .... BARCELONA, 24 (SARRIÀ)	AYMAT, TOMÀS ..... RIUS I TAULET, 21 (SANT	<b>Papers pintats</b>
RINCON, VICENTS ..... PETRITXOL, 14.	GALÍ, F. (Agent de A. Tronc. París) P. DE GRÀCIA, 59, ENT., 2.ª	GUASCH, FILL DE JOSEP. RAURICH, 8.
VAYREDA, FRANCESC... P. VAYREDA, 4.—OLOT.	<b>Constructors d'obres</b>	<b>Parquets (fàbriques)</b>
	ALBESA, CARLES..... BORRELL, 292.	CASAS, VÍDUA DE F. ... DIPUTACIÓ, 119-121.
	OLIVA MALLOL ..... RDA. S. PERE, 48, 2.ª, 2.ª	<b>Pedra artificial</b>
	CONSTRUCCIONS TEKTON VIA LAIETANA, 40, ENT.º	MINGUELL, JOAN ..... PARÍS, 209.
	<b>Ebenistes</b>	<b>Pintors decoradors</b>
	BADRINAS, A. .... NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).	CASALS PEYPOCH, J.... ROGER DE FLOR, 164.
	BUSQUETS, JOAN ..... P. GRÀCIA, 36.	COROMINAS, MANUEL... ASTÚRIES, 4 (GRÀCIA).
	HOMAR, G. .... CANUDA, 4.	TOLOSA, AURELI..... PL. LETAMENDI, 29.
	ORRI, FREDERIC ..... ARIBAU, 226.	TRUJOLS BLEY, JOAN .. SANT GERVASI, 14 (S. G.)
	REIG I BERNET, LLUÍS.. ENRIC GRANADOS, 21.	<b>Reproduccions artístiques</b>
	<b>Enquadradors</b>	BECHINI, GABRIEL..... ROGER DE FLOR, 162.
	MIQUEL-RIUS ..... MALLORCA, 207.	DEKOR ..... PL. ANTONI LÓPEZ, 15.
	<b>Escultors decoradors</b>	PRIU, TOMÀS ..... CONSELL DE CENT, 368.
	CAMPAÑA, JOAQUIM ... NÀPOLS, 307.	RENART, J. .... DIPUTACIÓ, 271.
	<b>Escultura religiosa</b>	<b>Tapisseries</b>
	CAMPS ARNAU, J. M.ª .. MONTSENY, 77 (GRÀCIA).	BLANCO BAÑERES, H... CALL, 21.
	HOMS, JERONI ..... FRANC. GINER, 23, PRAL.	GALÍ, F. (Agent de A. Tronc. París) P. DE GRÀCIA, 59, ENT., 2.ª
	<b>Fotografies d'art</b>	<b>Tapissers</b>
	MASANA ..... RDA. S. PERE, 3, PRAL., 1.ª	GILABERT I MAÑÀ ..... RBLA. CATALUNYA, 68.
	<b>Fusteries artístiques</b>	LLOSA, PERFECTE ..... BALMES, 128, TENDA.
	BASTÚS, QUERALTÓ I C.ª SANTA ELENA, 4 i 6.	<b>Tapissos (Manufactura)</b>
	CASAS, VÍDUA DE F. ... DIPUTACIÓ, 119-121.	AYMAT, TOMÀS ..... RIUS I TAULET, 21 (SANT
	RUIZ, JOAN..... ROGER DE FLOR, 141.	CUGAT DEL VALLÈS).
	TARRAGÓ, ENRIC..... CONSELL DE CENT, 283.	<b>Vidres d'art</b>
		GRANELL I C.ª ..... ENRIC GRANADOS, 46.
		RIGALT, BULBENA I C.ª CASANOVA, 32.



**CARLES ALBESA**

SUCCESSOR DE JOSEP ALBESA  
CONSTRUCTOR D'OBRES

GRANS OBRES  
EN FORMIGÓ  
ARMAT

DESPATX: Borrell, 292 - Telèfon 883 H.

**EL CAMARÍN**

CORRÍBIA. 7

Antiguitats  
Objectes d'art  
Quadres antics  
i moderns

BARCELONA

**A. Badrinas**

BARCELONA (G.) Taller: Neptú, 2  
DR. RIZAL, 34 I 36 (PROP LA DIAGONAL)

Mobles moderns Marqueteries d'art  
Fusteria fina  
Decoració d'interiors Arts industrials



**R. SIVNER**

JOIER

TEL. 813-S. P. GRANVIA, 643

BARCELONA

CASA FUNDADA L'ANY 1835

**Mobles Artístics  
de Roten (Jonc)**

Fàbrica:

Passeig de Gràcia, 115

BARCELONA



Escultura Decorativa i Gran Decoració

**Joaquim Campañà**

PROJECTES I MOBLES  
ANTICS I MODERNS •  
TREBALLS EN GUIX  
MODELS PER A BRONZE

vvv

Taller: NÀPOLS, 307 BARCELONA (G.)  
(ENTRE CÒRSEGA I INDÚSTRIA)

El més gran assortit

en

**Llibres d'Art**

LLIBRERIA  
SUBIRANA

Porta-ferrissa, 14 Barcelona

EXPOSICIÓ  
Compra i Venda d'Antiguitats

**J. Valenciano**

Corrúbia, 2, pral. (Cant. Pl. Nova)

BARCELONA

ANTIGA CASA A. OLIVA  
FUNDADA EN 1885

**T. Priu Maríné**

Taller de daurats • Altars • Imatges  
Decoració i reproducció en pasta  
d'objectes d'art antic i modern  
Casa especial per a la restauració  
de retaules antics

Consell de Cent, 368 Barcelona  
(entre Bruch i Girona)

**G. Homar**

Mobles  
Làmpares  
Decoració  
Antiguitats

Canuda, 4 BARCELONA

**Granell u**  
Enric número 46 Granados tel. A. 1637  
VIDRIERES Y GRABATS D'ART CRISTALLS Y VIDRES LANSY CURVATS  
BARCELONA

TALLERS MECÀNICS DE FUSTERIA

**Joan Ruiz**

Successor de J. Calonja

FAÇANES • TENDES • ALTARS  
DESPATXOS • MAGATZEMS, ETC., ETC.

FUSTERIA PER A EDIFICIS-PARQUETS

Roger de Flor, 141 - Passatge Tasso, 13  
Telèfon: 785 S. P. BARCELONA

**Vda. de E. Texidor**  
ARTICLES PER  
**Dibuix i Pintura**  
RONDA DE SAN PERE 16 BARCELONA

**LLIBRERIA ANTIGA I MODERNA**

Història de la Pintura Antiga Catalana  
Cinc volums

EN PREPARACIÓ: Rnt. J. GUDIOL

Pintura Romànica a Catalunya

Fons de la llibreria "AVENÇ"

REVESTIMENTS  
DECORATIUS

**DEKOR**

Novíssima aplicació  
de la URALITA a les  
Arts Decoratives

REPRODUCCIÓ EN RESPATLLERS I  
ARTESONATS DE LES TALLE ANTIGUES  
DE FUSTA EN LLURS TONS NATURALS

URALITA, S. A.

BARCELONA. PL. ANTONI LÓPEZ, 15  
TELÈFONS 1644 A. - 848 A.

LLOC D'EXPOSICIÓ I VENDA:  
PASSEIG DE GRÀCIA, 90 - SUCURSAL  
TELÈFON 53 C.

ANTIGUITATS  
D'ART

Call 28 PRAL.  
(CARRER FERNANDO)  
(PLAÇA ST. JAUME)

BARCELONA

**LA PINACOTECA**  
de  
**GASPÀ ESMATJES**  
• MARCS I GRAVATS •  
EXPOSICIONS PERMANENTS  
Corts, 644 (entre P. Gràcia i Claris). Telèfon 5045 A.  
BARCELONA

**JOAN BUSQUETS**

Casa fundada l'any 1840

MOBLES ARTÍSTICS DECORACIÓ  
OBJECTES PER A PRESENT

Exposició, Despatx i Tallers:

Passeig de Gràcia, 36 = Tel. 5314 A. = Barcelona

Construccions • Mobiliari  
DECORACIÓ

**Parcerisas i C.<sup>a</sup>**

Fusteria mecànica  
Fàbrica de parquet-duela

Enric Granados, 90 Telèf. 5201 A.

Compraria un exemplar  
dels N.ºs 1, 4 i 7 de la  
**GASETA DE LES ARTS**  
per a completar col·lecció

Petrivot, S.: Editorial Potiglota